

บทที่ 5 การจัดการลูกหนี้

(Account Receivable Management)

การจัดการลูกหนี้

ขายสินค้า -----สด

ได้รับเงินทันที

เชื่อ-----ลูกหนี้

ได้รับเงิน

นโยบายการจัดการลูกหนี้

- นโยบายการให้สินเชื่อ
- นโยบายการให้ส่วนลด
- การจัดเก็บหนี้
- การพิจารณาการให้เครดิต
- การประกันความเสี่ยง
- การขายสินค้าเป็นฤดูกาล
- การวัดประสิทธิภาพในการจัดการลูกหนี้

นโยบายการให้สินเชื่อ

ขนาดของลูกค้าขึ้นอยู่กับ

- เงินทุนหมุนเวียน (Working Capital)
- ส่วนลดเงินสด (Cash Discount)
- เวลาที่ให้เชื่อ (Credit Times)
- การติดตามวงถาม (Collection Policy)
- Credit Standard ของลูกค้า

ปัจจัยที่พิจารณาในการปล่อยสินเชื่อ คือ เวลาในการให้เชื่อ

หลัก : ขยายเวลาในการให้เชื่อจนกระทั่ง รายได้ที่เพิ่มขึ้น เท่ากับ
ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น

$$\text{Marginal Revenue} = \text{Marginal Cost}$$

Marginal Cost : Variable Cost

Default Costs

Collection Cost

Capital Cost

Delinquency Cost

Assumption

ราคาขายต่อหน่วยคงที่

ค่าใช้จ่ายผันแปรต่อหน่วยคงที่

ค่าใช้จ่ายคงที่ไม่เพิ่มขึ้น

ต้นทุนของเงินลงทุนในลูกหนี้ หรือ ผลตอบแทนที่ต้องการจากการ
ลงทุนในลูกหนี้ส่วนเพิ่ม

= DSO (ขายต่อวัน) (% ต้นทุนผันแปรต่อค่าขาย)(%
ผลตอบแทนที่ต้องการจากการลงทุนในลูกหนี้)

บริษัทเกียรติศักดิ์ต้องการขยายเวลาในการให้สินเชื่อ ข้อมูลต่างๆ มีดังนี้

	ปัจจุบัน	นโยบาย 1	นโยบาย 2
ขาย@10บาท	1,000,000	1,200,000	1,500,000
เวลาให้เชื่อ(วัน)	30	60	90
อัตราหนี้สูญ(%)	1.5	3	5
ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บหนี้ (% ค่าขาย)	7	10	15

VC ต่อหน่วย 7 บาท FC 200,000 บาท ต้องการผลตอบแทนจากการลงทุน 14 % อยากทราบว่าควรขยายเวลาในการให้สินเชื่อดีหรือไม่ (1ปีมี 360 วัน)

หน่วย	100,000	120,000	150,000
ขาย@ 10	1,000,000	1,200,000	1,500,000
VC @ 7	700,000	840,000	1,050,000
FC	200,000	200,000	200,000
หนี้สูญ	15,000	36,000	75,000
คชจจัดเก็บหนี้	70,000	120,000	225,000
ต้นทุนลงทุนในลูกหนี้	8,167	19,600	36,750
รวมค่าใช้จ่าย	<u>993,167</u>	<u>1,215,600</u>	<u>1,586,750</u>
กำไรก่อนภาษี	6,833	(15,600)	(86,750)

บริษัทไม่ควรขยายเวลาให้สินเชื่อเพราะได้กำไร 6,833 บาท แต่ถ้าขยายเวลาเป็น 60 วันจะขาดทุน 22,430 บาทและถ้า ขยายเวลาเป็น 90 วันจะขาดทุน 109,180 บาท

ปัจจัยประกอบที่ต้องคำนึงถึง

- ลักษณะของกิจการ กระแสเงินสดเข้า-ออกของกิจการ
- คู่แข่ง ประเพณีทางการค้าสำหรับแต่ละอุตสาหกรรม
- ลักษณะของผู้ซื้อ ประวัติการชำระหนี้ ปริมาณที่ซื้อ
- ฐานะของผู้ขาย

การให้ส่วนลด (Cash Discount)

พิจารณาจากคู่แข่งชั้นและประเพณีทางการค้าของสินค้าแต่ละชนิด ดูว่าการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขหรือการให้ส่วนลดมีผลทำให้ลูกหนี้ชำระเร็วขึ้นหรือไม่ ต้องลงทุนในลูกหนี้มากหรือไม่ ผลตอบแทนจากการที่ลูกหนี้ลดลงคุ้มกับการให้ส่วนลดหรือไม่

Opportunity Cost

=

Opportunity Revenue

ต้นทุนของการไม่รับส่วนลด :

$$2/10, n/30 \quad \text{ARP} = (2/98)(360/20) = 36.73 \% \text{ ต่อปี}$$

$$\text{EAR} = (1 + 0.0204)^{18} - 1 = 43.84\% \text{ ต่อปี}$$

$$3/15, n/45 \quad \text{APR} = (3/97)(360/30) = 37.11\%$$

$$\text{EAR} = (1 + 0.0309)^{12} - 1 = 44.08\%$$

$$2/10, n/60 \quad \text{APR} = 14.69\% \quad \text{EAR} = 15.65\%$$

บริษัท กนก จำกัด มียอดขายปีละ 3,600,000 บาท เงื่อนไขการขายเชื่อ n/30
ปรากฏว่าลูกหนี้โดยเฉลี่ยนำเงินมาชำระ 45 วัน ต้องการเปลี่ยนเงื่อนไขเป็น
2/10,n/30 คาดว่าอายุลูกหนี้จะลดจาก 45 วันเป็น 20 วัน คาดว่า50% ของ
ลูกหนี้รับส่วนลด ต้นทุนสินค้าเป็น 40% ของยอดขาย ต้องการผลตอบแทน
จากการลงทุนในลูกหนี้ 20 % ควรเปลี่ยนนโยบายหรือไม่ อัตราภาษี 30 %
(1 ปีมี 360 วัน)

	n/30	การเปลี่ยนแปลง	2/10, n/30
ค่าขาย	3,600	-	3,600
หัก ส่วนลดเงินสด	-	36	36
ขายสุทธิ	3,600	(36)	3,564
ต้นทุนสินค้า	1,440	-	1,440
ต้นทุนของเงินทุน	36	(20)	16
กำไรก่อนภาษี	2,124	(16)	2,108
หัก ภาษี 30%	637.2	(4.8)	632.4
กำไรสุทธิ	1,486.8	11.2	1,475.6

บริษัทไม่ควรเปลี่ยนนโยบายเพราะกำไรสุทธิลดลง 11,200 บาท

บริษัท ไอรดา จำกัด ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อ เงื่อนไข 2/20,n/50 ปัจจุบันมี
ค่าขาย 2,000,000 บาท ต้นทุนรวมหน่วยละ 170 บาท ต้นทุนคงที่
480,000 บาท คิดเป็นต้นทุนคงที่ต่อหน่วย 60 บาท ระยะเวลาเก็บหนี้
45 วัน ลูกหนี้รับส่วนลด 50 % หนี้สูญ 1 % ของค่าขาย ค่าใช้จ่ายในการ
จัดเก็บหนี้ 18,000 บาท ต้องการเปลี่ยนนโยบายเป็น 3/20,n/50 คาดว่า
จะมีลูกหนี้ 60% รับส่วนลด ระยะเวลาในการเก็บหนี้เป็น 40 วัน คาดว่า
จะทำให้ยอดขายเพิ่มเป็น 2,325,000 บาท หนี้สูญ 3% ค่าใช้จ่ายในการ
จัดเก็บหนี้ 24,000 บาท ถ้าต้นทุนของเงินทุนที่ลงทุนในลูกหนี้เป็น 25 %
อัตราภาษี 30 % 1ปีมี 360 วัน บริษัทควรเปลี่ยนนโยบายการให้สินเชื่อ
หรือไม่

	2/20,น/50	เปลี่ยนแปลง	3/20,น/50
ค่าขาย	2,000	325	2,325
หัก ส่วนลด	20	21.85	41.85
ขายสุทธิ	1,980	303.15	2,283.15
ต้นทุนผันแปร	880	143	1.023
ต้นทุนคงที่	480	-	480
หนี้สูญ	20	49.75	69.75
ค่าใช้จ่ายจัดเก็บหนี้	18	6	24
ต้นทุนของเงินทุนในลูกหนี้	27.5	0.92	28.42
กำไรก่อนภาษี	554.5	103.48	657.98
หัก ภาษี 30 %	166.35	31.04	197.39
กำไรสุทธิ	388.15	72.44	460.59

นโยบายในการจัดเก็บหนี้ (Collection Policy)

ให้สินเชื่อ --ติดตามทวงถาม - วัตถุประสงค์ภาพฝ่ายจัดเก็บหนี้

- หาสาเหตุของการที่ลูกหนี้ไม่ชำระหนี้

หลัก - การทวงถามต้องไม่ให้เสียลูกค้า

วิธีการมีหลายรูปแบบ ตั้งแต่นุ่มนวล ถึง แข็ง

ต้องพิจารณาค่าใช้จ่ายในการติดตามทวงถามว่าคุ้มกับการปล่อยสินเชื่อหรือไม่

วิธีการพิจารณาการให้เครดิต

1. รวบรวมข้อมูลของลูกค้า (Credit information) จากแหล่งข้อมูล

งการเงินของลูกค้าเอง

ธนาคาร สถาบันการเงิน หน่วยงานอิสระ

วงการค้า ข่าวสารที่เสนอต่อสาธารณะชน

วิธีการพิจารณาการให้เครดิต

2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินฐานะของลูกค้า (Credit analysis) พิจารณา 5'C

Character

Capacity

Capital

Collateral (FA)

Condition

วิธีการพิจารณาการให้เครดิต

3. ตัดสินใจให้เชื่อหรือไม่ (Decision)

ผลการวิเคราะห์จะนำมาพิจารณากับ Maximum Credit Line ว่า ควรให้ใครเชื่อ (กู้) หรือไม่ จำนวนเท่าไร

หลัก ไม่ควรให้กู้เกินความสามารถของลูกค้าในการชำระหนี้ และต้องไม่น้อยเกินไปจนไม่สามารถดำเนินธุรกิจอย่างราบรื่นได้

Maximum Credit Line (วงเงินสินเชื่อ)

ปัจจัยที่นำมาประกอบการพิจารณาคือ

ยอดขายเฉลี่ยต่อวัน

อัตราร้อยละของกำไรสุทธิต่อยอดขาย

ระยะเวลาที่ลูกค้าชำระหนี้

Captive Finance Subsidiaries

แหล่งเงินทุนที่บริษัทจัดหาให้แก่ลูกค้าที่มาซื้อสินค้าของบริษัท ช่วยทำให้ยอดขายสินค้าของบริษัทในกลุ่มเพิ่มขึ้น เพราะมีแหล่งเงินทุน สำหรับลูกค้า แยกหน้าที่ในการบริหารสินเชื่อออกจากการดำเนินงาน อื่นๆของบริษัท ทำให้สะดวกแก่การบริหารแลประเมินผลการบริหาร ลูกค้า พร้อมกันนี้ก็เพิ่มความสามารถในการกู้ยืมแก่กลุ่มบริษัท เพราะบริษัทมีลักษณะเป็น Captive Finance Subsidiaries จะมี สิทธิประโยชน์ที่เป็นลูกค้ามาก สภาพคล่องดี ลูกค้ามีสิทธิประโยชน์ค่าประกัน ในการกู้ยืม จึงทำให้สามารถกู้ยืมจากธนาคารได้มากกว่าบริษัท ลักษณะอื่น

การประกันลูกหนี้ (Credit Insurance)

Primary Loss or Normal Loss

ผลเสีย หรือ หนี้สูญ ที่เกิดขึ้นในธุรกิจในระดับปกติที่ควรจะเป็น หนี้สูญระดับนี้บริษัทประกันจะไม่รับผิดชอบ เพื่อให้บริษัทที่ขายสินค้าเป็นเงินเชื่อมีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อ ทำให้ค่าเบี้ยประกันลดลง

Co-Insurance

วงเงินที่บริษัทเอาประกันต้องรับผิดชอบเอง ปกติจะกำหนดไว้ในสัญญาว่ากี่เปอร์เซ็นต์

Excess Loss

ส่วนนี้
หนี้สูญเหนือระดับปกติ บริษัทประกันจะรับผิดชอบเฉพาะ

ตัวอย่าง ให้หาจำนวนเงินที่บริษัทเอบีสามารถเรียกจากบริษัทประกันภัย บริษัทมียอดขาย
เชื่อ 10,000,000 บาท คาดว่ามีหนี้สูญตามปกติ 0.05% ของยอดขาย Co-insurance
20% หนี้สูญที่เกิดขึ้นจริงและวงเงินประกัน

ลูกหนี้	วงเงินประกัน	หนี้สูญที่เกิดขึ้นจริง
A	10,000	8,000
B	15,000	16,000
C	30,000	35,000
D	20,000	20,000
E	<u>22,000</u>	<u>21,000</u>
รวม	<u>97,000</u>	<u>100,000</u>

ลูกค้า	วงเงินเอาประกัน	หนี้สูญ	วงเงินที่จะได้รับชดใช้
A	10,000	8,000	8,000
B	15,000	16,000	15,000
C	30,000	35,000	30,000
D	20,000	20,000	20,000
E	22,000	21,000	<u>21,000</u>
	รวมวงเงินที่จะได้รับชดใช้		94,000
หัก	Co-insurance 20%		18,800
	Primary Losses (0.05% Sales)		<u>5,000</u>
	บริษัทประกันจ่าย		70,200

การชำระหนี้ตามฤดูกาล (Seasoning Dating)

ถ้ายอดขายสินค้าของบริษัทเป็นฤดูกาล ในช่วงที่ยอดขายตก บริษัทสามารถให้เงื่อนไขที่สร้างความต้องการสินค้าให้มากขึ้นได้โดย ในช่วงนั้นจะไม่ใช้เงื่อนไขตามปกติ แต่จะอนุโลมการชำระหนี้ตามแต่จะตกลงกัน แต่การตัดสินใจให้เงื่อนไขพิเศษนี้จะต้องมั่นใจว่า ยอดขายจะสูงขึ้น และสูงขึ้นมากกว่าต้นทุนของเงินทุนที่นำมาลงทุนในลูกหนี้ที่เพิ่มขึ้น ถ้าสามารถทำได้จะทำให้ยอดขายเป็นไปโดยสม่ำเสมอ ประหยัดต้นทุนการผลิต และต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า

การวัดประสิทธิภาพการจัดการลูกหนี้

การวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วน

อัตราส่วนที่ใช้ : Account Receivable Turnover

Days Sales Outstanding (DSO)

การทำงานแบยกอายุลูกหนี้ (Aging Schedule)

บริษัท AA จำกัด ต้องการวิเคราะห์ว่าการปล่อยสินเชื่อของบริษัทมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขณะนี้บริษัทให้เชื่อ 85% ของยอดขาย ยอดขายของปีนี้เป็น 1,200,000 บาท เงื่อนไข n/30 ยอดลูกหนี้ปลายเดือนธันวาคมเป็นดังนี้

เดือนที่เกิดลูกหนี้	จำนวนเงิน
ก่อน ก.ย.	5,000
ก.ย.	15,000
ต.ค.	50,000
พ.ย.	30,000
ธ.ค.	120,000

Credit Policy n/30 : A/R Turnover $360 / 30 = 12$ รอบ

ที่เกิดขึ้นจริง $1,020,000 / 220,000 = 4.64$ รอบ , $360 / 4.64 = 78$ วัน

Aging of A/R	บาท	%
ธ.ค. (ยังไม่ถึงกำหนด)	120,000	54.6
พ.ย. (1-30 วัน)	30,000	13.6
ต.ค. (31-60 วัน)	50,000	22.7
ก.ย. (61-90 วัน)	15,000	6.8
ก่อน ก.ย. (มากกว่า 90 วัน)	<u>5,000</u>	<u>2.3</u>
รวม	<u>220,000</u>	<u>100</u>

เห็นได้ว่าอายุของลูกค้าหนี้ที่เกิดขึ้นมากกว่านโยบายที่ตั้งไว้ 48 วัน และจากการทำงบแยกอายุลูกค้าหนี้มีลูกค้าหนี้ยังไม่ถึงกำหนด 54.6% ส่วนหนี้ที่ถึงกำหนดแล้วแต่ยังไม่ชำระ 45.4 % ซึ่งเป็นหนี้ที่เกิดจากการขายในเดือนตุลาคมหรือค้างชำระมาแล้ว 31 - 60 วันมากที่สุดคือ 22.7 % หนี้ที่ค้างมากกว่า 60 วันก็มีถึงเกือบ 10 %

Q & A

บทที่ 5 การจัดการลูกหนี้

(Account Receivable Management)